

Stube 4: Textil, Handwerk

Schneider

Bis zum 12. Jahrhundert wurde Kleidung in Klöstern oder von den Frauen in der Familie selbst hergestellt. Um die Mitte des 12. Jahrhunderts entwickelte sich die Berufsgruppe der Schneider vorerst in den Städten. Zunächst wurden diese belächelt, weil sie dem allgemeinen Verständnis nach Frauenarbeit verrichteten. Die Weißnäherin ist ein Unterberuf der Schneider. Sie fertigte vorwiegend Unterwäsche, Stickereien und Verzierungen auf weißen Textilien, wie z. B.: Bettwäsche, Tischtücher oder Taschentücher aber auch Monogramme auf der Leibwäsche.

Federkielsticker

Bis ins 17. Jahrhundert wurden Lederwaren mit Zinnstiften verziert. Daraus entwickelte sich die Federkielstickerei. Die Pfauen-, Hühner- oder Gänsefedern werden in Streifen (sog. Riemen) geschlitzt und durch gestanzte Löcher ohne Nadel gezogen. Besonders häufig findet man die Stickereien auf Gürteln und Leibriemen. Zu den Motiven zählen geometrische Muster, Initialen, Tiere und Pflanzen. Getragen wurden die Gürtel mit Federkielstickereien von wohlhabenden Bauern. Ein bedeutender Freistädter Federkielsticker war Ludwig Furthmoser, der seine Werkstatt in der Salzgasse hatte.

Pokoj č. 4: Textil, řemeslo

Krejčí

Do 12 -ho století bylo oblečení zhotoveno v klášterech, nebo ho zhotovily ženy samy doma. Zhruba v polovině 12 -ho století se vyvíjelo krejčovství původně ve městech. Zpočátku byli krejčí zesměšňováni, protože podle lidí vykonávali ženskou práci. Švadlena, pomocnice krejčího, byla zaměřena především na výrobu spodního prádla, výšivky a ozdoby na bílém textilu, jako například ložní prádlo, ubrusy, kapesníky nebo monogramy na prádle.

Výšivky s pomocí brk

Do 17 -ho století bylo kožené zboží zdobeno cínovou tužkou. Pak se vyvinulo vyšívaní s pomocí brk. Páví, kuřecí nebo husí peří bylo proříznuto na proužky tzv. pásy a protaženo přes děrované otvory bez jehly. Často můžete najít výšivku na pásku. Mezi motivy patří geometrické vzory, iniciály, zvířata a rostlinky. Pásy s výšivkou byly nošeny hlavně bohatými zemědělci. Významný freistadtský výšivkářce byl Ludwig Furthmoser, který měl dílnu v Salzgasse.

Room 4: Textiles, Craft

The Tailor

Up until the 12th century, clothing in medieval Freistadt was made in nunneries or by the women of the house. However, in the middle of the 12th century, professional tailors were first contracted to make clothing in the cities. At first, the work of the tailors was belittled because this work had traditionally been the work of women. Seamstresses were commonly employed by the tailors to make underwear, embroideries, and other goods made of white textile fabrics. For example, bed linens, tablecloths, and handkerchiefs were all made by the seamstresses. The seamstresses were also capable of making monograms and personal clothing.

Leather Embroidery

Into the 17th century, leather goods were decorated with tin designs by using special quills. From this practice, several forms of quill-based embroidery developed. Peacock, chicken, and goose quills cut through the leather to create the designs. Such embroidery was used primarily in belts and other leather straps. Geometric patterns, initials, animals, and plants were all design themes used by the artists. The finished leather goods were then worn by wealthy farmers. Ludwig Furthmoser, whose workshop was located in the Salzgasse, was perhaps the most renowned leather embroiderer from Freistadt.

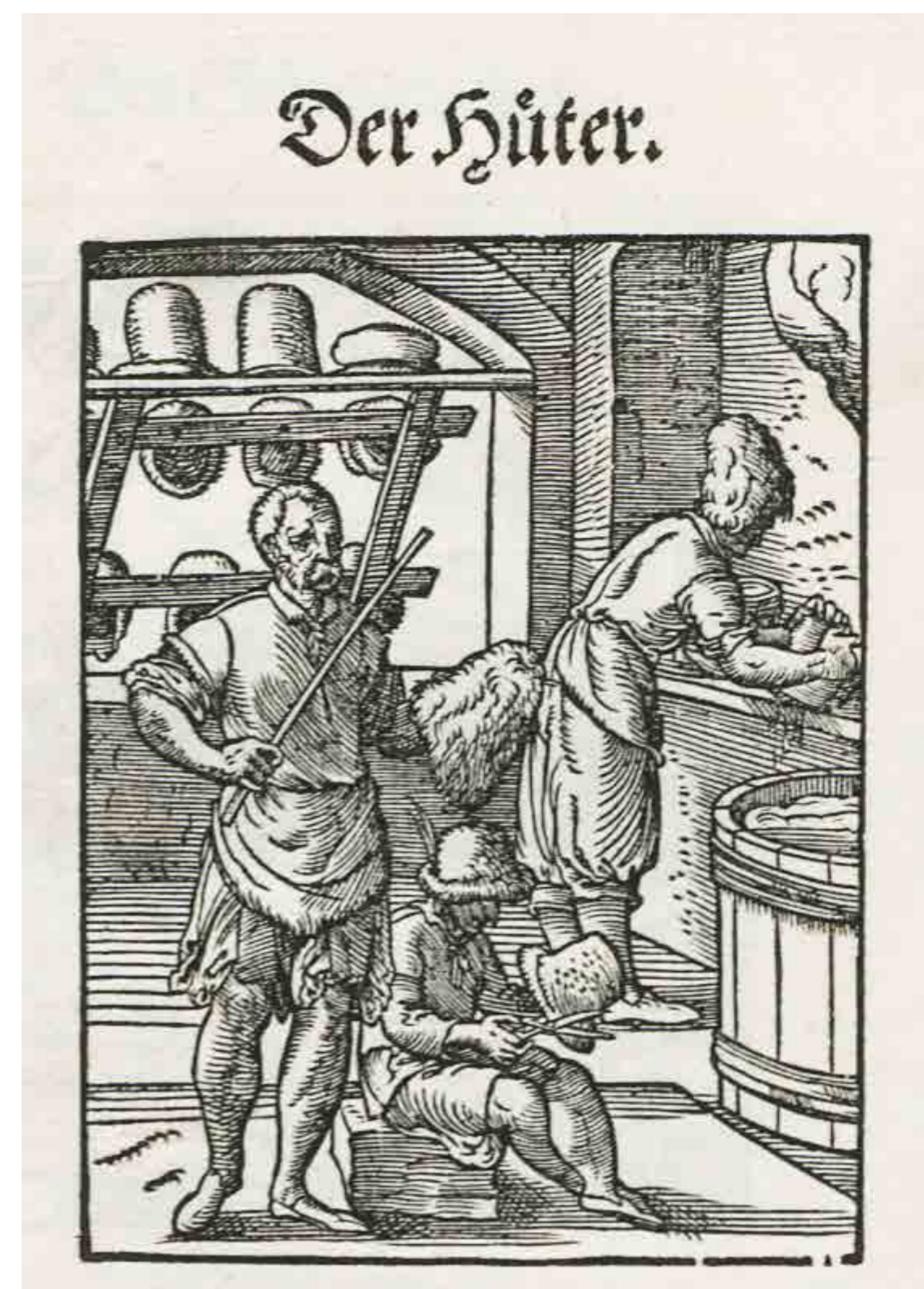
Stube 4: Textil, Handwerk

Hutmacher

Zur Huterzeugung wurden Filze aus Schaf- oder Lammwolle, Biberhaar sowie die Haare von Hasen und Kaninchen verwendet. Vor der Verarbeitung wurde das Fell chemisch bearbeitet (in Quecksilber und Salpetersäure gebeizt). Bei dieser Arbeit entstanden giftige Dämpfe, weshalb sie oft im Freien erledigt wurde. Danach wurde das von der Haut abgeschabte oder abgeschnittene Haar für längere Zeit getrocknet und mit einem Fachbogen geschlagen, um es zu verfilzen. Dieser Rohstoff konnte dann gefärbt und in Form gebracht werden. Die Hutmacher verarbeiteten nicht nur Filz zu Hüten, sondern auch Stoffe, Leder, Pelze oder Stroh. Über mehrere Generationen arbeitete die Familie Ziegler als Hutmacher in Freistadt.

Horndrechsler, Hornschnitzer

Aus Horn und Schildpatt fertigten die Horndrechsler Kämme, Haarnadeln, Schuhlöppel, Pulverhörner, Besteck, Knöpfe, Dosen, Zahntocher und viele andere Luxus- und Gebrauchsgegenstände. Heute sind besonders die sogenannten Hirschhornknöpfe für die Trachtenbekleidung gefragte Produkte dieser Handwerker.

Pokoj č. 4: Textil, řemeslo

Kloboučník

Pro výrobu klobouků byly použity ovčí nebo jehněčí vlny, bobří vlasa a vlasy zajíců a králíků. Před zpracováním byla srst chemicky upravena (namořená ve rtuti a dusičné kyselině). Při této práci vznikaly toxicke výparы, proč to bylo často děláno na čerstvém vzduchu. Poté byly z kůže oškrábané nebo ostříhané vlasy, dlouhou dobu sušené a klepané s technickým lisem, aby se zplstily. Tato surovina se pak barvila a dostala tvar. Kloboučník zpracovával nejen plst,

ale také tkaniny, kůže, kožešiny, nebo slámu. V průběhu několika generací pracovala rodina Ziegler v kloboučnickém řemeslu ve Freistadtu.

Řezbářství rohů

Z rohoviny a želvoviny vyráběli řezbáři hřebeny, vlásenky, lžíce na boty, příbory, knoflíky, krabice, párátky a mnoho dalšího luxusního a spotřebního zboží. V naší době jsou populární výrobky všech těchto řemeslníků, knoflíky z jeléního rohu, pro národní kostýmy.

Room 4: Textiles, Craft

The Milliner

Different types of felt from sheep- or lamb-wool, beaver pelts, and rabbit and hare pelts were all used in the hatmaking process. The pelts were treated with chemicals such as quicksilver and nitric acid in a dangerous process that emitted poisonous fumes. For this reason, this stage of the hatmaking process was generally done outdoors in the open air. After being treated chemically, the raw material was then dried for a long time and hit with a special sheet so that the material could be properly matted. The material was now ready to be colored and shaped. In addition to felt, the milliners also

used fabrics, leather, furs, and straw to make hats. The Ziegler family was the hatmaking family of Freistadt for many generations.

The Horn Carver

The Horn-carver used horns, antlers, and tortoise shells to make combs, hairpins, shoehorns, gunpowderhorns, cutlery, buttons, cans, toothpicks, and a variety of other luxury and daily-use products. Today there is still a large demand for deer-antler buttons because these buttons are used in the production of many popular goods, including Lederhosen.

Stube 6: Bauernstube

Die museale Präsentation soll die Vielfalt der bäuerlichen Lebensverhältnisse aufzeigen, vom Wohnen bis zum Schlafen. Der Mittelpunkt des Wohnhauses war die Bauernstube, weil das ursprünglich der einzige beheizbare Raum war. In der Stube wurden die gemeinsamen Mahlzeiten eingenommen. Alle aßen aus einer großen Schüssel.

Das zwiespannige Bett gehörte in die Elternschlafkammer und ist nur 1,64 m lang und 110 cm breit. Der Kopfteil war meist mit religiösen Bildern ausgeschmückt.

Herrgottswinkel

In der Stube war der Herrgottswinkel von sozialer und religiöser Bedeutung für die Großfamilie. Dort hingen Kruzifix und Sandler Hinterglasbilder. Typisch für die Hinterglasbilder sind die kräftig zinnoberroten Leibstriche und die Verwendung von Orangerot und Gold. Als Ornament wurden häufig symmetrisch angeordnete Obereckblumen verwendet. Produziert wurden diese im 19. Jahrhundert.

Hirschbacher Bauernmöbel

Zu Beginn des 19. Jahrhunderts bildete sich ein kleines Zentrum der Bauernmöbelherstellung in Hirschbach. Die Möbel wurden von Tischlern erzeugt, aber auch Zimmerleute machten Möbel

„im Pfusch“, wenn sie während der Wintermonate keine Arbeit hatten. Ihre Ehefrauen und Töchter (die „Malermentscher“) übernahmen die Bemalung. Auffallende Merkmale sind kräftige Farben, die aufgeklebten und übermalten Papierbilder, die roten Rocaille (Motive aus der Barockzeit), die Furniermalerei, die Scheinintarsien und das sogenannte Hirschbacher Sträußl. Bedeutende Malerfamilien waren die Familien Pauckner und Ecker.

Room 6: the Dining Room

Pokoj č. 6: Selská světnice

Prezentace muzea chce ukázat rozmanitost venkovských životních podmínek, od živobytí až ke spánku. Selská světnice byla ve střední části domu, protože tahle část byla původně jediná vytápěná. V pokoji byla společně připravována jídla. Všichni jedli z jedné velké mísy. Celá rodina v dřívější době spala v ložnici s rodičem. Postel byla ve velikosti ca. 1,64 m dlouhá a 1,10 m široká. Hlava postele byla obvykle zdobená náboženskými obrazy.

Koutek Pána Boha

Ve světnici byl koutek Pána Boha, sociálním a náboženským významem pro celou rodinu. Tam vysely krucifix a „Sandler“ - obrazy malované na skle. Typické pro tyto obrazy byly důrazné, rumělkové, ohnivé linky a přitom byly používané

oranžové, rudé a zlaté barvy. Jako ozdoby, byly často používané symetricky umístěné květiny. Obrazy byly vyrobeny v 19. století.

Rustikální nábytek z Hirschbachu
Na počátku 19. století se vytvořilo malé centrum výroby nábytku založeno v Hirschbachu. Nábytek vyrábí stolaři, ale také tesaři, fušovali, když neměli nějakou práci v zimních měsících. Jejich ženy a dcery (die „Malermentscher“) převzali malování nábytku. Nejvýraznějším rysem jsou silné barvy, lepené a malované papírové obrázky, červené „rocaille“ (motivy z období baroka), dýhové malby a tzv. Hirschbacher Sträußl. Rodiny Pauckner a Ecker byli rodiny významných malířů.

The presentation shows the various aspects of every day peasant life - from dining to sleeping. Life within a peasant home was centred around the dining room because during this time period the dining room was the only room that could be heated.

Meals were eaten together and all members of the family ate out of one large bowl. The two-person bed was located in the parents' bed chamber and is only 1.64 m long and 110 cm wide. The headboard of the bed was decorated with religious scenes.

“Herrgottswinkel”, the “Crucifix Corner”

In the livingroom, it was of great social and religious importance for the family to have a corner devoted to a crucifix and other Catholic symbols. In addition to the crucifix that hung in this corner, there were also reverse-glass paintings that were produced in the nearby town of Sandl. Vermilion strokes and the use of vivid red-orange

and gold colors are typical of these paintings. Symmetrically designed flower ornaments were used to decorate the upper part of the corner. This style of decoration was produced in the 19th century.

Hirschbacher Country Furniture

At the beginning of the 19th century, a small center for country furniture manufacturing was built in Hirschbach. The furniture was produced by carpenters, but non-professionals also produced cheaply made furniture in order to stay busy during the winter months when they had no other work to do. The wives and daughters of these less-skilled carpenters were responsible for painting the furniture. Strong colors, glued and overpainted layers, red Rocaille (a motif of the Baroque period), veneer painting, and light inlay were characteristic of this furniture. The Pauckner and Ecker families were important painters within this industry.

Stube 7: Messen und Wiegen

Der zunehmene Warenverkehr in mittelalterlichen Städten machte öffentliche Waagen notwendig. Jede Stadt und jedes Land besaßen ihre eigenen Gewichte, Hohl- und Längenmaße. Die Händler, die ihre Waren in einer Stadt angeboten haben, mussten auch deren Maße akzeptieren. Erst die Einführung des metrischen Einheitssystems 1876 schaffte eine Einheitlichkeit fast auf der gesamten Welt.

Stadtwaage Freistadt

Die Stadtwaage in Freistadt war im Zinispanhaus (heutiges Rathaus) untergebracht und wurde von Stadtknechten bedient. 1571 wurde sie in die Waaggasse in das städtische Waaghaus übersiedelt und ab 1572 kümmerte sich der Waagmeister, der diese Aufgabe von der Stadt Freistadt in Pacht hatte, um das Abwiegen der Handelsgüter. Die Waage war vermutlich bis 1885 in Verwendung.

Auszug der exportierten Waren 1652:

Sensen	1959	Zentner
Strohmesser	597	Zentner
Nägel	522	Zentner
Weinbeeren	84	Zentner
Mandeln	19	Zentner

Die Pflichten des Waagmeisters wurden genauestens in einer Verordnung festgehalten. So wurde z. B. bestimmt, dass der Waagmeister fleißig arbeiten soll, dass die Waage und Gewichte gerecht und unverfälscht dem Wiener- und Linzer Gewicht entsprechen müssen. Der Waagmeister soll immer bei der Waage sein, besonders aber zu Marktzeiten. Wenn er fortreist, soll er einen anderen Bürger mit dieser Aufgabe betrauen. Der Waagmeister muss allen, arm und reich, In- und Ausländern ein gerechtes Gewicht geben.

Pokoj č. 7: Měření a vážení

Rostoucí pohyb zboží ve středověkých městech udělal veřejné váhy nezbytné. Každé město a každá země měla své vlastní hmotnosti, duté rozměry a délkové rozměry. Obchodníci, kteří nabízejí své zboží ve městě, museli akceptovat i jejich rozměry. Teprve zavedení metrického systému jednotek v roce 1876 se podařilo zavést jednotnost téměř na celém světě.

Městská váha Freistadt

Obecní váha ve Freistadtu byla umístěna v „Zinispanhaus“ (dnešní radnice) a byla provozována služebníky města. V roce 1571 byla přemístěna do Waaggasse, do městského domu. Od roku 1572 se o to staral „Waagmeister“ vážící mistr, který měl tenhle úkol, vážení zboží, od Freistadtu v pronájmu.

Měřítko bylo pravděpodobně v užívání až do roku 1885. Výnatek z vyváženého zboží v roce 1652:
Kosy 1959 metrických centů
nože 597 metrických centů
hřebíky 522 metrických centů
hroznů 84 metrických centů
mandle 19 metrických centů

Povinnosti mistra byly pečlivě zaznamenány v nařízení. Například, bylo stanoveno, že mistr musí pilně pracovat. Měřítka a váhy musí odpovídат spravedlivě a nefalšovaně Vídeňské a Linecké hmotnosti. Mistr by měl být vždy v dosahu, a to zejména v tržní době. Pokud někde cestuje, je povinen svěřit tento úkol jinému občanovi. Mistr musí se všemi, bohatými i chudými obyvateli, i cizinci spravedlivě zacházet.

Room 7: Scales and Measurement

The increasing traffic of goods in cities created a demand for public standards of measurement in the middle ages. Each city and state had its own weights and system for measuring weight, volume, and linear dimensions. Merchants who sold their goods in a city needed to learn and accept that city's standards of measurement. Not until the introduction of the metric system in 1876 was there a system of measurement that was accepted throughout the trading world.

The Scales of Freistadt

The scales in Freistadt were housed in the Zinispanhaus (present day town hall) and were operated by laborers in the town. In 1571 the scales were moved to the Waaghaus („scale house“) in the Waaggasse Alley and starting in 1572 the Waaghaus was rented by a Waagmeister- or “master measurer”- who took charge of weighing the merchants' goods. The

Waaghaus was probably in operation until 1885, shortly after the introduction of the metric system. Example of exported goods in 1652:
scythes 1959 hundredweight
straw cutter 597 hundredweight
nails 522 hundredweight
grapes 84 hundredweight
almonds 19 hundredweight

The Waagmeister had many official duties and responsibilities. For example, he had to work tirelessly to ensure that the scales and weights conformed to the standards of Vienna and Linz, Freistadt's two most important trading partners. The Waagmeister also needed to be available to work the scales at all times, especially during market hours, and had to entrust these duties to another citizen before traveling. The Waagmeister had the responsibility to provide an honest and accurate measurement of goods for everyone, whether they be rich or poor, local or foreign.

Stube 8: Zunft

Handwerksmeister gleichen oder verwandten Gewerbes schlossen sich zu Zünften, auch Zechen oder Bruderschaft genannt, zusammen. Zweck war die wirtschaftliche Interessensvertretung der Mitglieder sowie die Regulierung des Marktes. Die jeweiligen Handwerksmeister einer Zunft wählten den Zunftmeister. Bei ihm wurde die Zunftruhe (auch "Lade" genannt) mit den wichtigsten Dingen, wie etwa Zunftprivilegien und Zunftordnungen, Lehr- und Gesellenbriefe aufbewahrt.

Bei geöffneter Zunftruhe wurden Rechtsgeschäfte abgeschlossen, wie etwa die Aufnahme und das Freisprechen von Lehrlingen oder die Ausstellung von Wanderbüchern für Gesellen.

Zu den Aufgaben zählten die Abhaltung von Mitgliederversammlungen, die Ausschaltung der gegenseitigen Konkurrenz, Hilfe bei Krankheits- und Sterbefällen, Regelung der Produktion, Gestaltung der Preispolitik, Mitwirkung bei öffentlichen Angelegenheiten, der Waffendienst zum Schutz der Stadt. Auch in das religiöse und moralische Leben der Zunftmitglieder wurde regulierend und strafend eingegriffen.

Pokoj č. 8: Cech

Řemeslníci stejných nebo příbuzných odvětví se spojili do cechů, také známý jako dolech nebo bratrství. Cílem byly ekonomické zájmy členů, jakož i regulace na trhu. Řemeslníci příslušného cechu zvolili cechmistra. Při něm byla uložena truhlice cechu s nejdůležitější věcí, jako cechovní privilegia a předpisy, výuka a dopisy. Při otevřené cechovní truhlice byly uzavřeny právní úkony a legální transakce, jako přijmutí,

zaměstnávaní učňů, nebo výstava turistických knih pro tovaryše. Mezi úkoly patřilo uspořádání valných hromad, odstranění vzájemné konkurence, pomoc v případě nemoci a smrti, kontrola výroby, návrh cenové politiky, účast ve veřejných záležitostech, jako vojenská služba pro ochranu města. Zasáhnuté bylo také do náboženského a morálního života členů cechu.

Room 8: The Guilds

Master craftsmen of the same or related trades were members of guilds, also called brotherhoods. The purpose of these guilds was to represent the economic interests of the guild members and regulate the market. The master craftsmen of each particular trade elected the leader of their guild; the guild leader was then entrusted with a chest containing all of the most important documents of the guild-privileges, contracts, letters, etc. Important legal matters such as the taking on and letting go of apprentices were decided by the guild and then the records were stored in the chest. Other duties of the guild included holding member assemblies, eliminating competition within the guild, providing aid in case of sickness or death, regulating production, forming price policy, participating in public affairs, and offering service to defend the city. The religious and moral aspects of members' lives were also regulated and influenced by the guild.

Stube 9: Holzverarbeitung

Das Holz ist ein Werkstoff, der seit ältesten Zeiten bei vielen Handwerkern Verwendung gefunden hat: es ist ständig verfügbar und leicht zu bearbeiten. Bereits in der Steinzeit benutzte der Mensch Werkzeuge zum Bearbeiten von Holz: Bohrer, Schaber, Äxte, Beitel und Spaltkeile. Das erste maschinelle Bearbeiten von Holz, das Drechseln, ist bereits bei den ersten Hochkulturen nachweisbar.

Binder

Einen wichtigen Berufszweig der Holzverarbeitung stellten die Binder dar. Die Verwendung von Holzfässern ist seit der Antike belegbar. Ihre Form ist optimal, weil selbst schwere Fässer leicht gerollt werden können. Zum Produktionsumfang der Fassbinder gehörte auch die Fertigung von Melkeimern, Wasserkübeln, Butterfässern, Trinkhumpen und anderen Gefäßen. In Freistadt wurden die Fässer vor allem für den Transport von Salz, Sensen, Bier und Wein verwendet. Eine lange Tradition hatte in Freistadt die Binderei der Familie Preslmayr in der Salzgasse.

Herstellung von Fässern

Die Holzteile für die Dauben (die Seitenteile) wurden aus einem Stamm gespalten und in Form gebracht. Die Teile wurden mittels Wasserdampf und Feuer geschmeidig und biegsam gemacht und fugenlos ineinander gesteckt. Zusammengehalten wurden die Dauben mit Holz- oder Eisenreifen. Nach dem Abkühlen konnten Deckel und Boden eingepasst werden. Danach wurde die Außenseite des Fasses nochmals mit verschiedenen Hobeln geglättet und die vorläufigen Fassreifen durch gehärtete und vernietete Blechbänder ersetzt.

Pokoj č. 9: Zpracování dřeva

Dřevo je materiál, který už od dávných dob našel u mnoha řemeslníků použití: je neustále dostupné a dá se snadno upravit. Již v době kamenné používá člověk nástroje pro manipulaci s dřevem: vrtačky, škrabky, sekery, dláta a klíny. První automatizované opracování dřeva, soustružení, je zjistitelné již v prvních civilizacích.

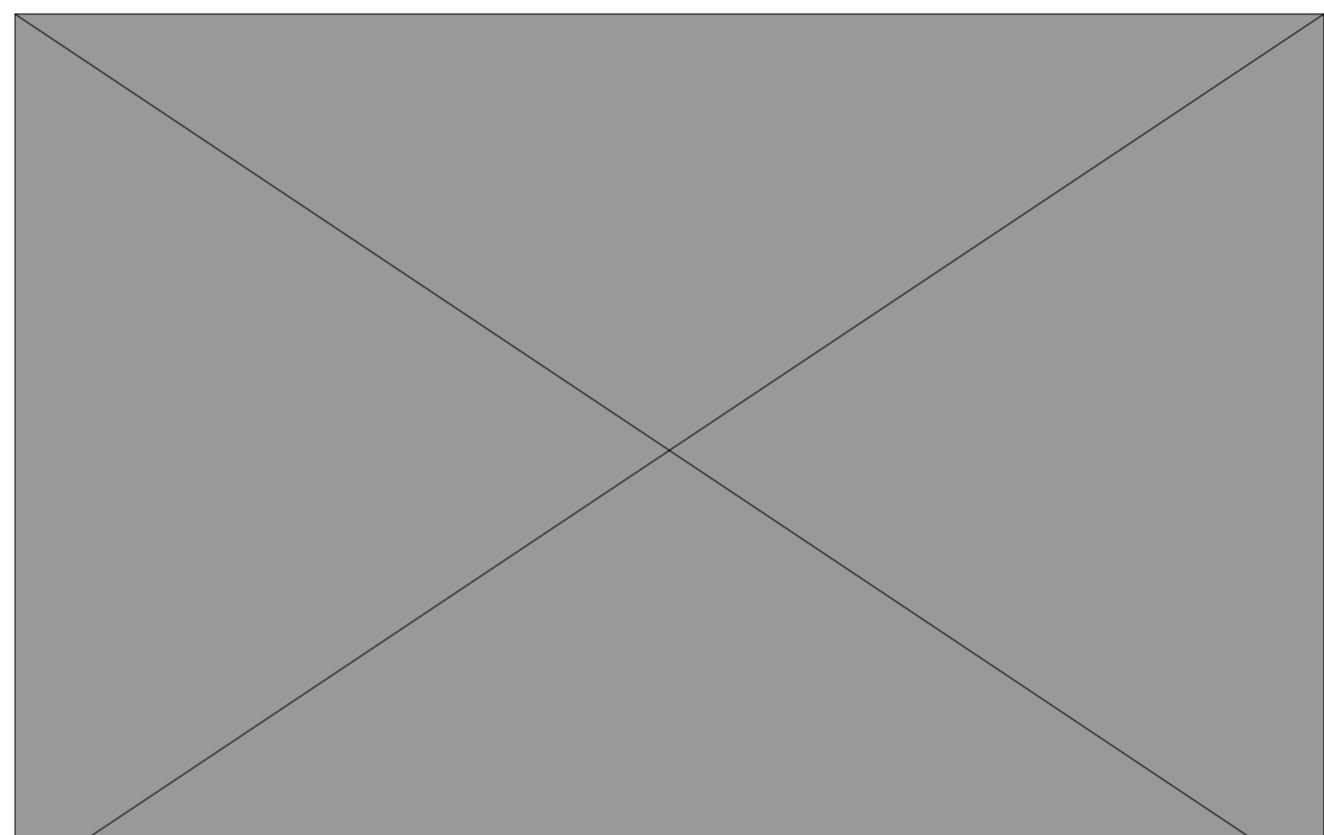
Bednář

Důležité povolání v dřevopracujícím průmyslu představují bednáři. Použití dřevěných sudů je dokumentováno už od starověku. Jejich tvar je optimální, protože i těžké sudy lze snadno válcovat. Také výroba mléčných kbelíků, vodních kbelíků, konv a dalších nádob

patřilo k výrobě bednářů. Ve Freistadtu byly sudy použity především pro přepravu soli, kos, piva a vína. Dlouhou bednářskou tradici měla ve Freistadtu rodina Preslmayr v Salzgasse.

Výroba sudů

Dřevěné části pro dužiny byly štěpeny z kmene a tvarované. Tyto části byly vyrobeny pomocí páry a ohně a hladce zapojeny do sebe. Tyto dužiny byly drženy společně za pomocí dřevěných nebo železných kol. Po ochlazení byly víko a spodní část přizpůsobena. Poté byla vnější strana sudu vyhlazena různým hoblováním. Předběžné obruče byly nahrazeny tvrzenými, plechovými pásy.

Room 9: Woodworking

Wood is a resource that has been useful to craftsmen since the earliest times- it was always available and easy to work with. By the Stone Age wood was already being used to make tools such as drills, scrapers, axes, chisels, and splitting knives. The first form of woodturning is traceable to some of the earliest civilizations.

Binder

An important part of woodworking was done by the wood-binders, who made wooden barrels since ancient times. The shape and form of wooden barrels was ideal because even heavy barrels could be rolled. The manufacturing of milk pail, water buckets, butter casks, beverage mugs, and other containers were produced by the binders. Buckets were used in Freistadt to transport things like salt, beer, and

wine throughout the city. Woodbindery was a long-standing tradition for the Preslmayr family in the Salzgasse Alley of Freistadt.

Production of Barrels

The wooden parts for the lags (side parts) of the barrels were chopped from roots and worked into the proper shape. By means of steam and fire, the parts were made flexible and pliant and were then able to be placed seamlessly together. These lags were then held in place by wooden or iron rings fastened around the outside of the barrels. After the side parts of the barrel had cooled down, the lid and base could be fitted to the barrel. Finally, the exterior of the barrel could be smoothed by different tools and the preliminary support rings replaced by harder and stronger bands of sheet metal.

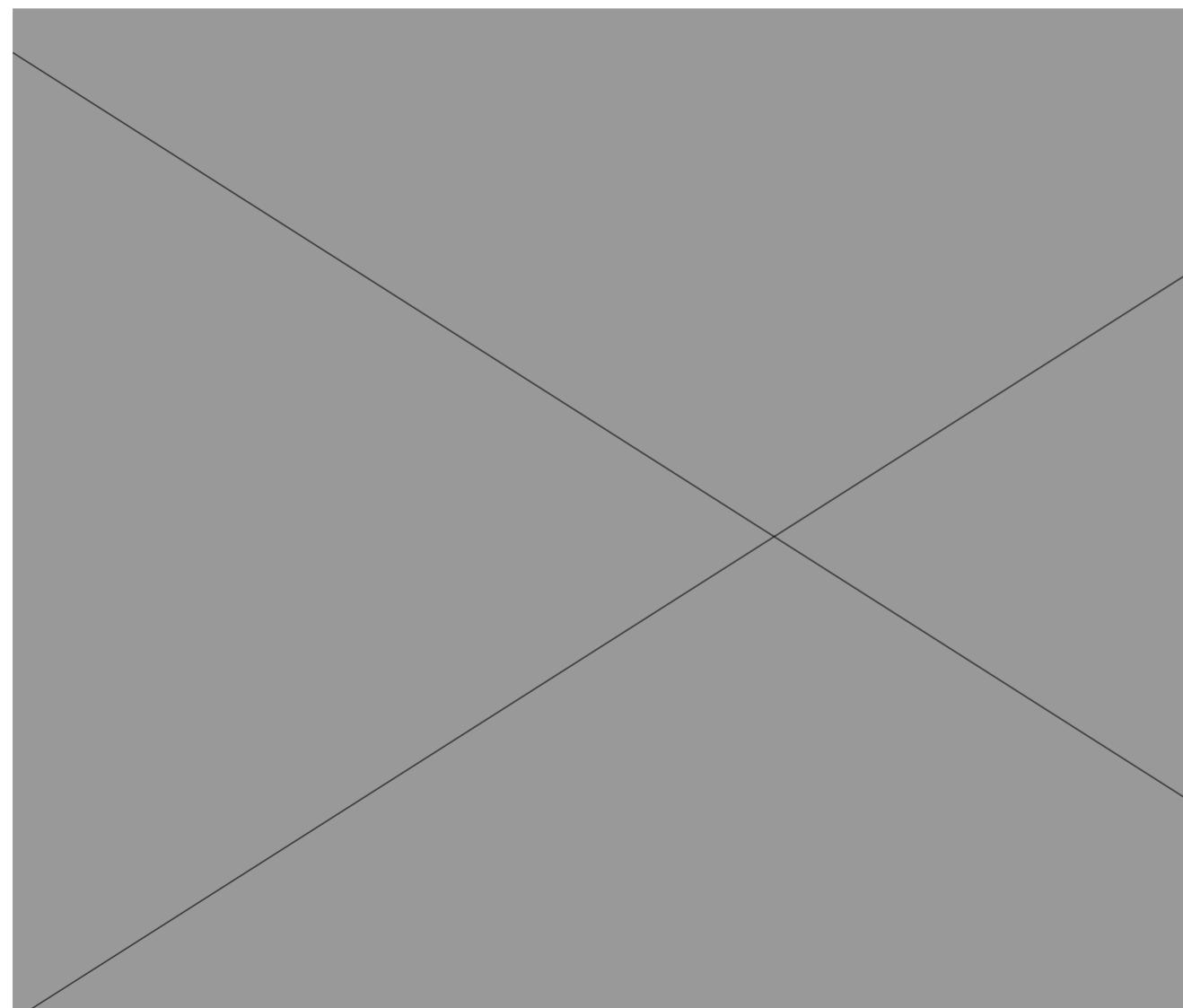
Stube 10: Keramik

Unterschieden wird bei Keramik je nach Härte und Dichte des Scherben (des gebrannten Tons): Irdeware, Schwarzware, Fayence, Steingut, Steinzeug und Porzellan. Hafner ist die süddeutsche und österreichische Bezeichnung für einen Handwerker, der aus Ton Geschirr und Kacheln herstellt. Der Begriff leitet sich von "Hafen" ab, was soviel wie "Gefäß" bedeutet.

Mit Beginn des Ackerbaus entstanden Formen der Haustöpferei. Von Mesopotamien um 3000 v. Chr. ausgehend setzte sich die Töpferscheibe bis Europa durch. Erst mit der Gründung der Städte ab dem 9. Jahrhundert entwickelte sich das Töpferhandwerk zum eigenständigen Gewerbe.

Keramik aus der Region

In Freistadt führten die Hafner ihr Gewerbe in der Hafnerzeile aus, die sich außerhalb der Stadtmauer befindet, weil sie offenes Feuer zum Brennen brauchten. Kleinere Zentren für die Herstellung von Hafnerwaren bildeten sich auch in Leopoldschlag und in Perg. Europaweite Bedeutung hatten die Produkte aus Böhmen und aus Gmunden. Wichtig für die Heimatforschung erweisen sich die Scherben der Schwarzhafnerwaren und die Reste der teilweise kunstvoll ausgeschmückten Ofenkacheln. Daraus können Fachleute die genaue Entstehungszeit ablesen. Imposant und raumbeherrschend sind die beiden Kachelöfen: ein barocker grüner Kachelofen aus einem Gasthaus in der Schmiedgasse und ein Biedermeier-Kachelofen aus einer Bäckerei bei St. Oswald bei Freistadt.

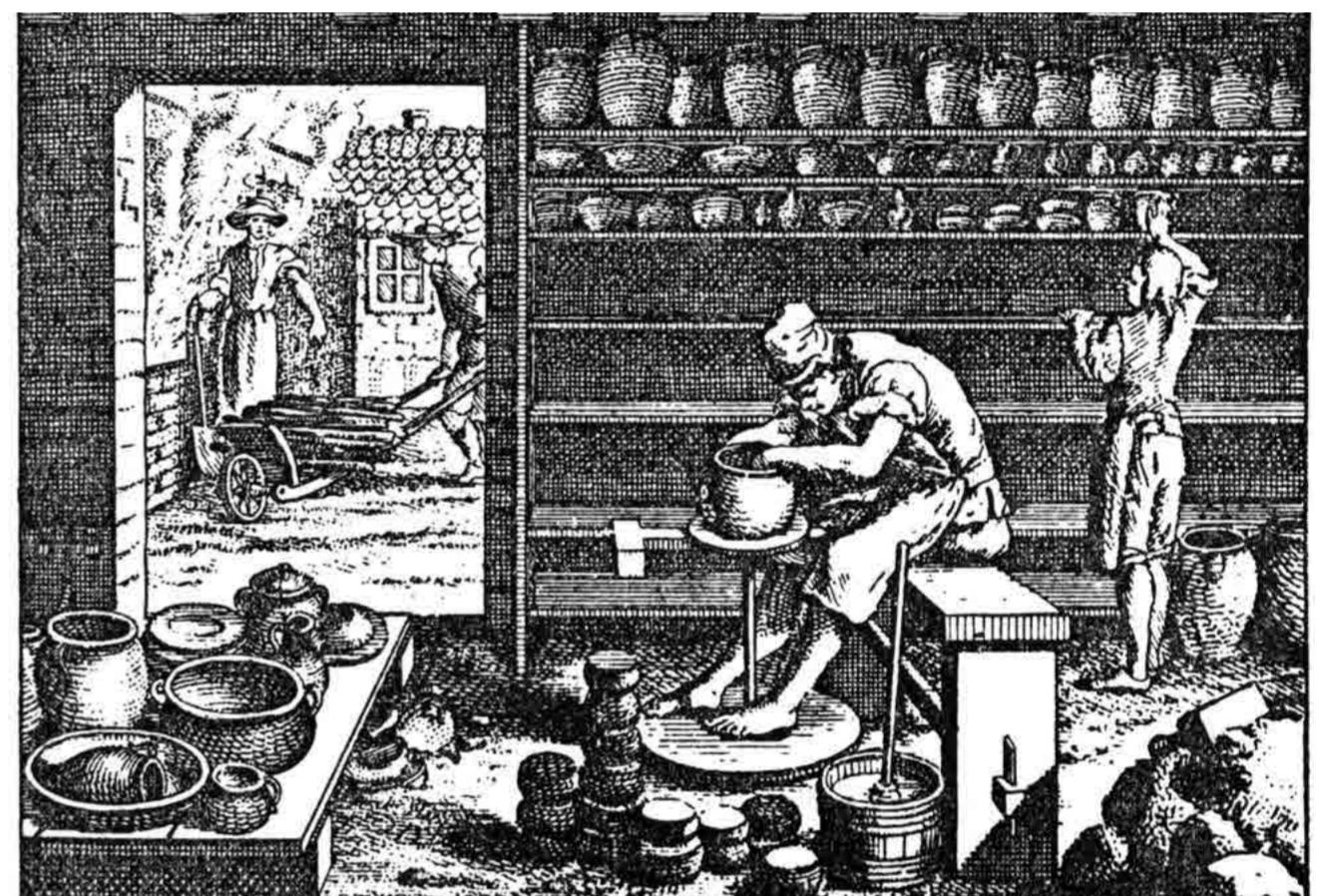
Pokoj č. 10 : Keramika

V keramice se rozlišuje podle tvrdosti a hustoty pálené hlíny: pírovia, černá keramika, fajáns, kamenina a porcelán. „Hafner“ (Hrnčíř) - je jižně německý a rakouský výraz pro řemeslníka, který vyrábí nádobí a dlaždice z hlíny. Termín je odvozen od slova „Hrnec“.. S počátkem zemědělství vznikly formy hrnčířství. Od Mezopotámie kolem 3000 před Kristem se hrnčířský kruh prosadil i v Evropě. Pouze se vznikem měst z 9.-ho století se hrnčířství vyvinulo jako nezávislé řemeslo.

Keramika z regionu

V městě vykonávali hrnčíři jejich řemeslo v „Hafnerzeile“, protože

potřebovali otevřený oheň. Tahle ast města se nacházela mimo městské hradby. Menší střediska pro výrobu hrnčířského zboží se vytvořili také v Leopoldschlagu a Pergu. Celoevropský význam měli výrobky z Čech a z Gmunden. Důležité pro místní historii se prokázalo „černá kamnářská hrnčina“ a zbytky částečně umělecky zdobených dlaždic kamen. Z toho mohou profesionálové čist přesný čas původu. Působivé a dominantní v prostoru jsou dvě kamna: barokní zelená kachlová kamera z penzionu v Schmiedgasse a „Biedermeier“ kamera z pekárny v St. Oswald u Freistadtu.

Room 10: Ceramics

Different types of ceramics are determined by the hardness and thickness of the clay shards- earthenware, "Schwarzware" (blackened ceramics), stoneware, fayence, and porcelain are all types of ceramics. "Hafner" ("stove maker") is the southern-German and Austrian name for a craftsman that makes dinnerware and tiles out of clay. "Hafner" is derived from "Hafen", which means "Gefäß" ("bowl"). Various types of pottery were formed during the development of agrarian societies. Around 3000B.C. the potter's wheel came from Mesopotamia and spread throughout Europe. With the foundation and development of cities in the 9th century, pottery became an independent industry.

Ceramics from the Region

In Freistadt, the potters conducted

their trade from the "Hafnerzeile", an area outside of the city wall, because they needed large fires to make their goods. Smaller centers for the production of pottery were located in the towns of Perg and Leopoldschlag. The ceramic products from Bohemia and the Upper Austrian town of Gmunden were renowned throughout Europe. The shards from Schwarzhafnerwaren and artistically decorated stove tiles are important to the research of local history. Specialists are able to estimate the date and origin of these artifacts when they are examined. The two tile stoves are quite impressive: the green baroque tile stove from an Inn in the Schmiedgasse Alley and the tile stove of the Biedermeier period taken from a bakery in the nearby town of St. Oswald certainly draw one's attention.

Stube 11: Lebenslauf/Jahreslauf

Der Balbierer.

Bräuche werden als Einschnitte im Lebenslauf wahrgenommen. Besonders die Übergangsriten bei Geburt, Jugend, Hochzeit und Tod haben ihr eigenes traditionelles Brauchtum. Auch im Jahreskreis bieten sich eine Vielzahl von Höhepunkten, im christlichen Zusammenhang von Ostern, Erntedank, Advent, Weihnachten und Silvester. Bräuche dienen der Sinn-, Identitäts- und Integrationsstiftung.

Volksglaube - Sympathieheilmittel

Das Volk beschäftigte sich mit Heilmitteln in Verbindung mit dem Glauben an die magische Kraft von Dingen, Lebewesen und Gestirnen. Oftmals wurden auch Materialien und Stoffe von Tierkörpern für magische Zwecke verwendet.

Bader- und Apothekerwesen

Die Wurzeln der Apotheke liegen in frühchristlichen Klostertraditionen. Im 13. Jahrhundert kam es zur Trennung zwischen Apotheker und Arztberuf. Daneben gab es den Beruf des Baders, der in Badestuben bis ins 16. Jahrhundert arbeitete. Neben dem Waschen der Leute kümmerte er sich um Haar- und Bartpflege sowie die Anfertigung von Salben, Aderlass, Zähneziehen und das Setzen der Schröpfköpfe. Die Anwendung von „innerlichen Kuren“ war den Apothekern und Ärzten vorbehalten. Die Bader in Freistadt führten ihr Gewerbe in der Badgasse aus.

*Ich bin beruffen allenthalbn/
Kan machen viel heilsamer Salbn/
Frisch wunden zu heiln mit Gnaden/
Dergleich Beinbrüch vnd alte Schaden/
Fransosen heyn/ den Staren stechn/
Den Brandt leschen vnd Zeen aufbrechhn/
Dergleich Balbiern/ Zwagen vnd Schern
Auch Aderlassen thu ich gern.*

Room 11: Life- Practices, Beliefs, and Traditions

Pokoj č. 11 : Roční období, životopisy

Zvyky jsou vnímány jako škrtý v životopisu. Zejména obřady průchodu od narození, mládí, manželství a smrti mají své vlastní tradiční zvyky. Rovněž se během roku nabízí řada křesťanských svátků jako velikonoce, den díkůvzdání, advent, vánoce a Nový rok. Tradition slouží účelu, totožnosti a integrační nadace.

Všeobecní přesvědčení - Zázračný lék
Lidé se zabývají s prostředky v souvislosti s vírou v magickou mocí věcí, bytosti a hvězd. Často byly materiály a látky mrtvých těl zvířat použity pro magické účely.

Ranhojič a lékárník

Kořeny lékárny se nachází v raných křesťanských klášterních tradicích. Ve 13. století došlo k rozdělení mezi lékárníky a lékařské profese. Kromě toho byla také profese lidového ranhojiče, který pracoval v lázních do 16. století. Do lázní se lidé přicházeli vykoupat, odpočinout si a zbavit se vlasů i vousů. Dělaly se tam také drobné chirurgické zákroky a pouštělo se žilou, což tehdy lidé považovali za univerzální prostředek k odstranění bolesti i dalších neduhů. Univerzitně vzdělaní lékaři se v té době omezovali na diagnostiku nemocí a předpis léků. Ranhojiči a lazebníci z Freistadtu vedli svou činnost v Badgasse.

Customs were taken very seriously throughout the course of life, especially the rites of passage experienced at times such as birth, youth, weddings, and death, which had their own unique traditions. Throughout the year, people celebrated a number of holidays including Easter, harvest festivals, New Year's Eve, and Christmas. Many of these holidays were rooted in Christianity and the purpose of each tradition was to strengthen the sense of identity and culture among the people.

Folk Beliefs

The people had faith in the magical powers of objects, living things, and stars. They would often use different parts of animals for the purpose of magic.

"Barber-surgeons" and Pharmaceutical Practices

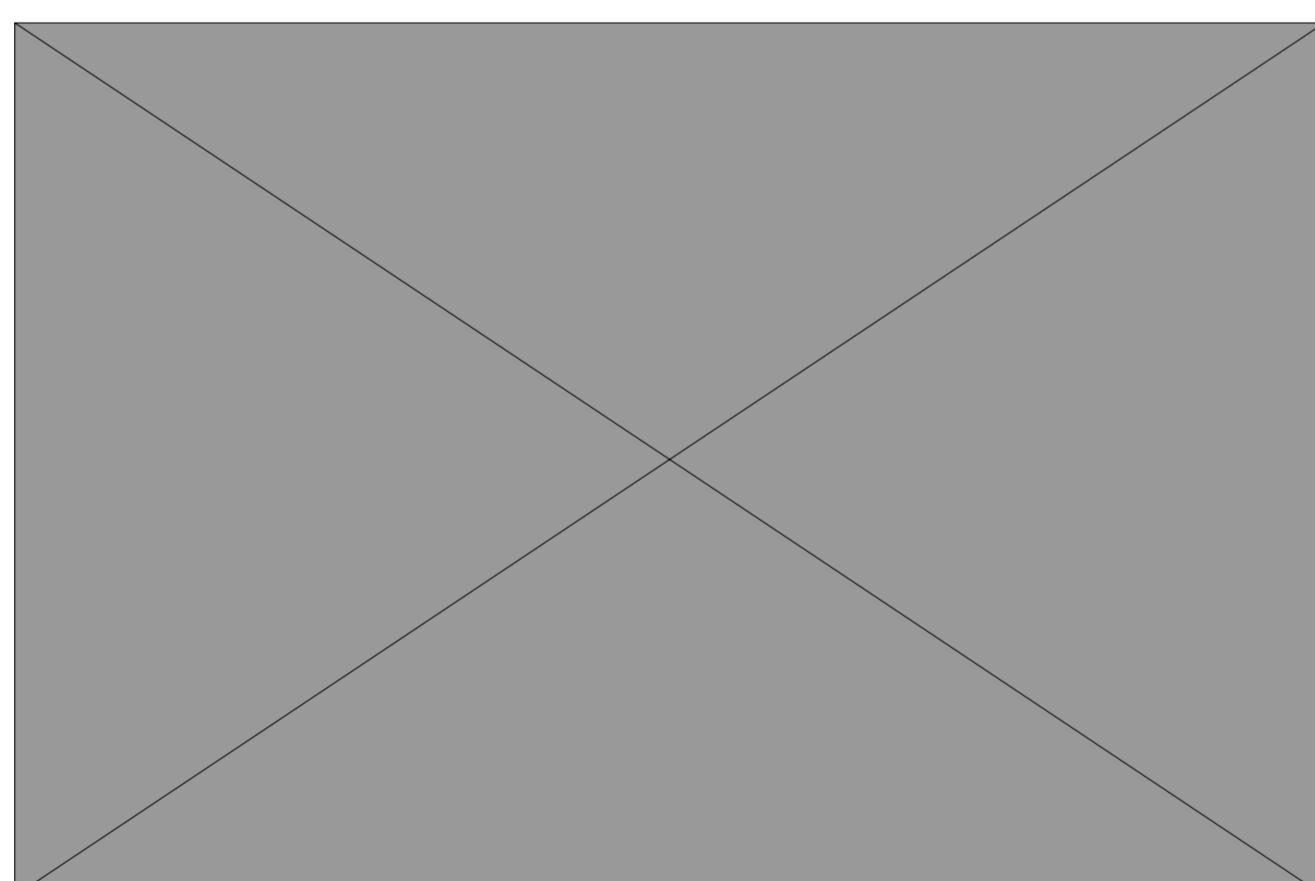
Pharmaceutical practices are rooted in some of the early Christian traditions of the monasteries. In the 13th century there was a split between the medical and pharmaceutical professions. Another related profession was "barber-surgery". "Barber-surgeons" were responsible for washing people, cutting their hair, trimming their beards, producing ointments, bleeding patients via venesection (opening a vein), providing "cupping therapy" (by using "Schröpfköpfe"- glass, cup-like devices believed to increase blood flow and expedite healing), and pulling teeth. Barber-surgeons practiced until sometime in the 16th century. The use of "moral cures" was reserved for the pharmacists and doctors. The barber-surgeons of Freistadt held their practice in the Badgasse.

Stube 12: Metallverarbeitung

In Mitteleuropa begannen die Menschen vor etwa 4.300 Jahren neben Stein, Knochen und Holz auch Metall für ihre Arbeitsgeräte, Waffen und Schmuckstücke zu verwenden. Das erste Metall, das die Menschen in unserer Region verwendeten, war Kupfer, dann Bronze, später auch Eisen. Die Verwendung von Metall veränderte das Leben der Menschen. So entstanden nicht nur neue Gebrauchsgegenstände, Waffen und Schmuckstücke, auch das Wissen um den Abbau der neu entdeckten Metalle mussten sich die Menschen aneignen.

Die Schmiede

In früheren Zeiten war in jedem Dorf eine Schmiede zu finden. In Freistadt arbeiteten die Schmiede- und Wagnermeister wegen der ständigen Feuersgefahr in der Schmiedgasse in der nördlichen Vorstadt außerhalb der Stadt. Zu ihren wichtigsten Arbeiten gehörte das Beschlagen von Pferden und anderen Zug- und Reittieren.

Metallverarbeitung in Freistadt

Das Zinngießerhandwerk ist durch den Freistädter Zinngießer Bludaumüller vertreten. Auch die Erzeugnisse der Gelbgießer (Messing) und Gschmeidler (Goldschmiede) sowie der Freistädter Kupferschmiede waren regional sehr bedeutend. Hergestellt wurden vor allem Backformen, Schüsseln, Pitschen und Röstpflanen.

8. Nagelschmied

Pokoj č. 12: Zpracování kovů

V střední Evropě začali lidé asi před 4300 roky kromě kamene, kostí a dřeva, pro jejich nástroje, zbraně a šperky, používat taky kov. První kov, který lidé používali v našem regionu, byla měď, bronz a později železo. Použití kovu změnil život lidí. Tak vzniklo nejen nové nádobí, zbraně a šperky, také znalost těžení nově objevených kovů, se museli lidé naučit.

Kovárna

V dřívějších dobách byla v každé vesnici jedna kovárna. Ve Freistadtu pracovali kovářský a kolářský

řemeslníci kvůli neustálému nebezpečí vzniku požáru v Schmiedgasse v severním předměstí mimo město. Její nejdůležitější práce byla kování koní a dalších tažných a jezdckých zvířat.

Zpracování kovů ve Freistadtu

Známí slévač cínu ve Freistadtu byl klempíř Bludaumüller. Také výrobky získané slévačem, mosaz a výrobky zlatníka a taky freistadtská měď byly regionálně velmi důležité. Byly vyrobeny především mísy, pánve na pražení a konvice.

Room 12: Metal-processing

About 4,300 years ago, people in central Europe began using stone, bones, wood, and metal to make their tools, weapons, and jewelry. The first metals that people in this region used were copper, followed by bronze, and later iron. The ability to process and use metal changed the lives of the people by providing them with new knowledge, tools, and devices.

The Smith's Forge

In early times each town had its own smith. In Freistadt, the blacksmiths and cartwrights (wagon makers) worked in the Schmiedgasse

Alley in the northern suburb of the city because of the fire hazard involved in their work. Some of their most important work involved making horseshoes and other devices for riding and transportation.

Metal-processing in Freistadt

The pewter-trade in Freistadt was run by the pewterer. The products of Freistadt's brass-founder, goldsmith, and coppersmith were used throughout the region. Baking pans, bowls, pitcher, and roastingpans were the most common of their products.

Stube 13: Glaube, Andacht, Kirche

Sichtbarer Ausdruck des Volksglaubens waren bestimmte Schmuckstücke, Amulette, religiöse Symbole an Häusern und in Räumen. Sehr wichtig waren auch die sogenannten Votivgaben. Das sind symbolische Opfergaben (künstliche oder natürliche Gegenstände), die an heiliger Stätte als Zeichen des Dankes für die Rettung aus einer Notlage dargebracht wurden.

Objekte des gelebten Glaubens

Marterlbilder, Rosenkränze, Weihmünzen, Wallfahrtssandenken („Gweichtln“), und Weihwasserbecken zeugen vom gelebten Glauben. Die schmiedeeisernen Kreuze vereinen verschiedene Funktionen in sich: nämlich das Grab des Verstorbenen zu kennzeichnen, ihm eine Inschrift zu geben und dem Toten ein religiöses Mal zu setzen, das zum Gebet für ihn mahnt. Außerdem kann das Grabkreuz eine Kerze oder einen kleinen Kessel mit Weihwasser aufnehmen. In der Fensternische befinden sich neben religiösen Andenken und Heiligenbildern die drei Altarbilder aus der Johanneskirche mit der Maria Immaculata, den Hl. Drei Königen und der Taufe Jesu aus dem Jahr 1856.

Klosterarbeiten

Zu den Klosterarbeiten zählen - weil sie sehr zeitaufwändig sind - handgeschriebene Gebetsbücher, Reliquienarbeiten und handgefertigte Heiligenbildchen (teilweise in Pergament geschnitten oder gestochen). Daneben waren auch „Schluckbilder“ (wie Briefmarken gedruckte Heiligenbildchen zum Verschlucken) und „Schabbilder“ (aus Ton gebrannte kleine Flachreliefs), deren abgeschabter Staub gegen vielerlei Krankheiten eingesetzt wurde.

Pokoj č. 13: Víra, modlitba, kostel

Viditelným vyjádřením obecné víry byly určité šperky, amulety, náboženské symboly na domech a místnostech. Velmi důležité byly tzv. „Votivgaben“ (votivní dárky). Jedná se o symbolické oběti (umělé nebo přírodní objekty), které byly nabízené na svatém místě jako znamení díků za záchrannu v případě nouze.

Objekty žité víry

Boží muka na obrázcích, růžence, vánoční mince, suvenýry z poutí jsou svědky žité víry. Kříže z tepaného železa kombinují různé funkce: totiž označení hrobu zemřelého, náboženskou dobu a výzvy k modlitbě. Navíc může kříž přjmouti svíčku nebo malou nádobu se svěcenou vodou.

Ve výklenku jsou umístěny vedle náboženských suvenýrů a obrazů svatých, taky tři oltární obrazy z kostela svatého Jana s Pannou Marií neposkvrněnou, svatý tři králové a křest Ježíše v roce 1856.

Klášterní řemesla

Ke klášterní práci patřili - protože jsou velmi časově náročné - ručně psané modlitební knihy, památky a ručně vyráběné obrazy světců (částečně vyryté, nebo řezané do pergamenu). Kromě toho taky „Schluckbildchen“, (jako známky vytiskných svatých obrázků na polýkání) a „Schabbilder“ (malé reliéfy z pálené hlíny), jehož oškrábány prach byl použity proti mnoha chorobám.

Room 13: Faith, Prayer, and Church

Religious jewelry, amulets, and symbols within homes were all visible expressions of faith. Votive offerings were also important expressions of faith. These were sacrificial offerings that people offered within holy places to show their gratitude to God for helping them through difficult times.

Objects for Practicing Faith

Martyr images, rosaries, votive coins, pilgrimage souvenirs, and holy water bowls were used in faith practices. The smith made iron crosses that had several related purposes. The crosses were used chiefly to mark the graves of the dead, but also added a religious symbol and a reminder of prayer to the graves. Candles or little holy water bowls were also often placed by the crosses marking the graves.

In the bay of the room, three altar images from the Johanneskirche Church -the Maria Immaculata, the Three Kings, and the Baptism of Jesus- can be found next to the religious items and other holy images. The three altar images were produced in 1856.

Monastery Work

Handwritten prayer books, relic works, and hand-finished holy images (produced in part by cut or engraved parchment) were all made by the monks. These activities could be quite time-consuming. Aside from these, monks made "Schluckbilder", which were little holy images the size of postage stamps, and "Schabbilder", flat relief sculptures made from burned clay whose rubbed powder was used to combat many types of sicknesses.

Stube 14: Schule und Freizeit

Ursprünglich war die Bildung der männlichen Jugend Aufgabe der Kirche. Maria Theresia führte 1774 die allgemeine Schulpflicht ein. Für Mädchen wurde der Zugang zur Mittelschule erst im Jahr 1868 ermöglicht. Die Schulen gliederten sich in Trivialschule (Volksschule), Hauptschule und Lateinschule. Der Besuch der Lateinschulen war mit hohem Schulgeld verbunden. 1867 erhielt die Donaumonarchie ein neues Schulgesetz, das die allgemeine und die höhere Schulbildung auf ein modernes Niveau brachte. Brave Schüler erhielten für ihre Leistungen Fleißzettel oder gar Medaillen. Aus der Freistädter Piaristenschule sind Schulbücher, Schulhefte und verschiedene Lernhilfen vorhanden.

Pokoj č. 14: Škola a volný čas

Původně bylo vzdělání mužské mládeže úkolem církve. Maria Terezie zavedla roku 1774 všeobecnou povinnou školní docházku. Pro dívky byl přístup do střední školy umožněn jen v roce 1868. Školy byly rozdeleny do základní školy (ZŠ), střední a latinské školy. Návštěva latinské školy byla spojena s vysokými poplatky. V 1867 stanovila Rakousko-Uherská říše nový školský zákon, který přinesl všeobecné a vyšší vzdělávání na moderní úrovni. Pilní studenti obdrželi za jejich úspěchy tzv. „Fleißzettel“ vyznamenání nebo dokonce medaile. Z freistadtské piaristické školy jsou k dispozici učebnice, sešity a různé učební pomůcky.

Hračky

19. století lze popsát jako věk panenek. Zároveň najdou cestu do

dětského pokoje také nové technologie, jako například železnice, letadla a automobily, ale také romantika divokého západu. Kromě toho zůstávají populární i konvenční formy hraček, jako například dětské divadlo, loutky a panenky, kuchyňské nádobí, stejně jako oblíbené hračky pro kluky, cínoví vojáčci. Hry dospělých, byly převážně hrací karty a věštící karty. Freistadtský malíř karet Alois Hirsch vyráběl své výrobky ve Waaggasse.

Typografie, knihtisk

Vynálezem Johanna Gutenberga, použití pohyblivých písmen, skončil středověk. Ve Freistadtu lze prokázat existenci několik tiskařských mistrů, jejichž díla jsou vystaveny i v muzeu.

Spielzeug

Das 19. Jahrhundert kann man als Zeitalter der Puppen bezeichnen. Gleichzeitig finden neue technische Entwicklungen, wie etwa Eisenbahn, Flugzeug und Automobil, aber auch Wildwest-romantik Eingang in die Kinderstuben. Daneben bleiben auch konventionelle Formen des Spielzeuges, wie das Kindertheater, Puppenküchen und Puppengeschirr, sowie für die Buben die Zinnsoldaten populär.

Zu den Spielen der Erwachsenen zählten vorrangig Spielkarten, Aufschlagkarten und Glückskarten. Der Freistädter Kartenmaler Alois Hirsch fertigte seine Produkte in der Waaggasse an.

Buchdruck

Die Erfindung der Verwendung beweglicher Lettern durch Johann Gutenberg beendete das Mittelalter. In Freistadt lassen sich einige Buchdruckermeister nachweisen.

Room 14: School and Free Time

The education of young men was originally a task of the Church. In 1774, Maria Theresa introduced compulsory education for men and in 1868 women were first given access to middle-school education. The schools were organized into elementary school, secondary school, and Latin school. Latin school was the most expensive to attend. In 1867, the Danube monarchy established a new school law saying that the system of public higher education would adhere to modern standards. Brave students received a certificate of study or a medal in recognition of their achievement. From the Piarist school in Freistadt, books, notebooks, and other study materials have been collected.

Toys

The 19th century can be characterized as the age of dolls. There were not only toys of the new technological developments like railways, airplanes, and cars, but also toys from the Wild West in children's rooms. There were also more traditional types of toys like model-theaters, miniature kitchens, doll kitchenware, and of course toy soldiers for the boys. For the adults, playing cards and fortune-telling cards were popular. Alois Hirsch, the cardmaker in Freistadt, made his products in the Waaggasse Alley.

Letterpress printing

The printing press, which made use of moveable type, was developed by Johann Gutenberg in the Middle Ages. Several master-printers worked in Freistadt.

Stube 15: Das gesellige Leben

In Freistadt gab es einige wichtige Familien, die Stifterfunktionen übernahmen. Dazu zählten die Schwestern Schifer, Maria Regina (verehelichte Capeller), Maria Clara und Maria Rosina. Sie setzten sich für den Piaristenorden in Freistadt ein, damit diese ein angemessenes Schulgebäude bekamen und finanzierten auch den Unterricht. Am 25. Juli 1753 wurde den Piaristen das Haus am Hauptplatz Nr. 11 (heute Sparkasse) übergeben. Am 9. November 1761 wurde die Schule eröffnet.

Die Musik

Die Freistädter Musiktradition reicht bis ins Mittelalter zurück, kirchliche Feiern wurden mit Chorgesang und Orgelmusik gestaltet (Neumennotenblatt eines Gregorianischen Chorals). Im profanen Bereich tauchen die ersten Musikkapellen während des 30-jährigen Krieges auf. Der weltliche Chorgesang erlebte seine Blüte ab der Mitte des 19. Jhdts. (Gründung des Männergesangvereins Freistadt 1848).

Tabakgenuss

Lange Zeit war der Tabakgenuss gesellschaftsfähig. Aufgrund des hohen Gehalts an Nikotin wird Tabak heute als Droge eingestuft, früher jedoch ausschließlich als Genussmittel. Es stammt ursprünglich aus Amerika und wurde auch im Mühlviertel kultiviert, z. B. hat die Herrschaft Schwerberg Probepflanzungen mit Tabak im 18. Jhd. durchgeführt.

Pokoj č. 15: Společenský život

Ve městě Freistadt bylo několik důležitých rodin, které přijaly funkce nádační činnosti. K nim patřily sestry Schiferové, Maria Regina (vdaná Capeller), Maria Clara a Maria Rosina. Bojovali za piaristický řád ve Freistadtu, aby dostali řádnou školní budovu a také financovali výuku. Dne 25. Července 1753 byl piaristům předán dům na náměstí č. 11 (dnešní spořitelna). Dne 9. Listopadu 1761 byla škola otevřena.

Hudba

Freistadská hudební tradice sahá až do středověku. Náboženské oslavy byly ztvárněné s pomocí sborové a varhanní hudby („Neumen“- list

s notami gregoriánského chorálu). První kapely se objevily během 30 -ti leté války. Sborová hudba vzkvétala od poloviny 19 -ho století. Mužský sbor v městě Freistadt byl založen v roce 1848.

Užívání tabáku

Dlouhou dobu bylo užívání tabáku společensky přijatelné. Kvůli vysokému obsahu nikotinu je nyní tabák klasifikován jako droga, ale dříve pouze jako požitek. Původně pochází ze Spojených států, a byl pěstován taky v Mühlviertel (česky Mlýnská čtvrť), například v 18. století provádělo lordstvo Schwerberg zkoušku výsadby tabáku.

1 Die Tabakpflanze, umgeben von den aus ihre Blättern gewonnenen Erzeugnissen.
Aus: Feinhals, J., Der Tabak in Kunst und Kultur, Köln 1926

Room 15: Social Life

In Freistadt, there were several important families like the Schifer family, consisting of the sisters, Maria Regina (maiden name Capeller), Maria Clara, and Maria Rosina, who campaigned for the Piarists (The Order of Poor Clerics Regular of the Mother of God of the Pious Schools) in Freistadt so that they could acquire an adequate school building and secure finances for educating the students. On July 25, 1753, the House Nr. 11 on the Hauptplatz (currently the Sparkasse bank on the town square) was presented to the Piarists and on November 9, 1761, the school was opened.

Music

Musical traditions in Freistadt date back to the Middle Ages when choral music (adhering to the neumes - five line staff notation- of Grego-

rian hymns) and organ music were heard during church celebrations. The first musical chapels emerged during the Thirty Years' War. The worldly choral music reached its prime in the middle of the 19th century with the establishment of Freistadt's male vocal club in 1848.

Tobacco

Tobacco has been enjoyed for a long time. Because of its high content of nicotine, tobacco is now considered a drug, but in earlier times it was classified as a semi-luxury food. It came originally from America and was then cultivated here in the Mühlviertel region. For example, the Herrschaft Schwerberg Company introduced test-plants of tobacco in the region in the 18th century.

Stube 16: Zeitweiser und die Anfänge der Fotografie

Kalender

Für die Landwirtschaft war es wichtig einen fixen Zeitpunkt für Aussaat und Ernte zu haben - unabhängig vom Wetter. Systematische Himmelsbeobachtungen waren die Grundlagen.

Die ältesten Kalender stammen aus Ägypten und orientierten sich am Mond und am Lauf der Himmelskörper. Der heute weltweit angewandte Gregorianische Kalender entstand Ende des 16. Jahrhunderts. Zwei imposante Kalender, einer aus der Barockzeit und ein ewiger Kalender vom Freistädter Stadamt, ergänzen diesen Sammlungsbereich.

Zeitmessung

Bereits vor 6.000 Jahren wurde die Zeit mit Sonnenuhren gemessen. Die frühesten europäischen Uhrmacher im Mittelalter waren christliche Mönche. Sie benötigten Uhren um die täglichen Gebets- und Arbeitszeitpläne einhalten zu können. Ab dem 15. Jahrhundert setzte sich die Nutzung von Uhren auch für weltliche Zeitmessung durch. Die Anzeige der Uhrzeit wurde erst mit der Erfindung des Pendels genau. In Freistadt war Franz Dräxinger ein über die Stadt hinaus bedeutender Uhrmacher.

Pokoj č. 16: Hodinky a jiné technické přístroje

Kalendář

Pro zemědělství bylo důležité mít pevný čas pro výsev a sklizeň - bez ohledu na počasí. Základem bylo systematické pozorování nebes. Nejstarší kalendář pochází z Egypta a orientoval se podle průběhu měsíce a nebeského tělesa. Po celém světě dnes používán gregoriánský kalendář, vznikl na konci 16.-ho století. Dva působivé kalendáře, jeden z období baroka a věčný kalendář z freistadského obecního úřadu, doplňují tuto sbírku.

Měření času

Již před 6000 lety, byl čas měřen slunečními hodinami. Nejstarší evropský hodináři byli ve středověku křesťanští mniši. Hodinky potřebovali na dodržení pracovního rozvrhu a denní modlitby. Od 15.-ho století se přesadilo použití hodinek taky pro necírkevní měření

času. Zobrazení času je přesné až od vynálezu kyvadla. Ve Freistadtu, i mimo město byl významným hodinářem Franz Dräxinger.

Fotografie

Již od roku 1870, bylo ve Freistadtu mnoha velmi úspěšných fotografů. Nejznámější byl Heinrich Melzer a Kaspar Obermayr. Fotografie byly nejprve vyráběny jako jedinečné unikáty. Se zavedením negativního - pozitivního procesu byly duplikace možné. Velikost konečných, pozitivních fotek odpovídala v obou případech formátu nahrávání, který vyžadoval velmi velké, objemné kamery. Pro amatérskou fotografii byly roku 1900 vyvinuty šíkovnější kamery s menšími filmovými formáty. Cílem menší formátu filmu, o to musel být lepší film a objektiv, aby mohly být uvedeny i ty nejmenší detaily.

Fotografie

Bereits seit den 1870er Jahren finden sich in Freistadt zahlreiche sehr erfolgreiche Fotografen. Die bekanntesten waren Heinrich Melzer und Kaspar Obermayr. Fotografien konnten zunächst nur als Unikate hergestellt werden: Mit der Einführung des Negativ-Positiv-Verfahrens war eine Vervielfältigung möglich. Die Größe des fertigen, positiven Fotos entsprach in beiden Fällen dem Aufnahmeformat, was sehr große, unhandliche Kameras erforderte. Für die Amateurfotografie wurden ab 1900 handlichere Kameras mit kleineren Filmformaten entwickelt. Je kleiner das Filmformat, desto besser mussten Film und Objektiv sein, damit auch kleinste Details abgebildet werden konnten.

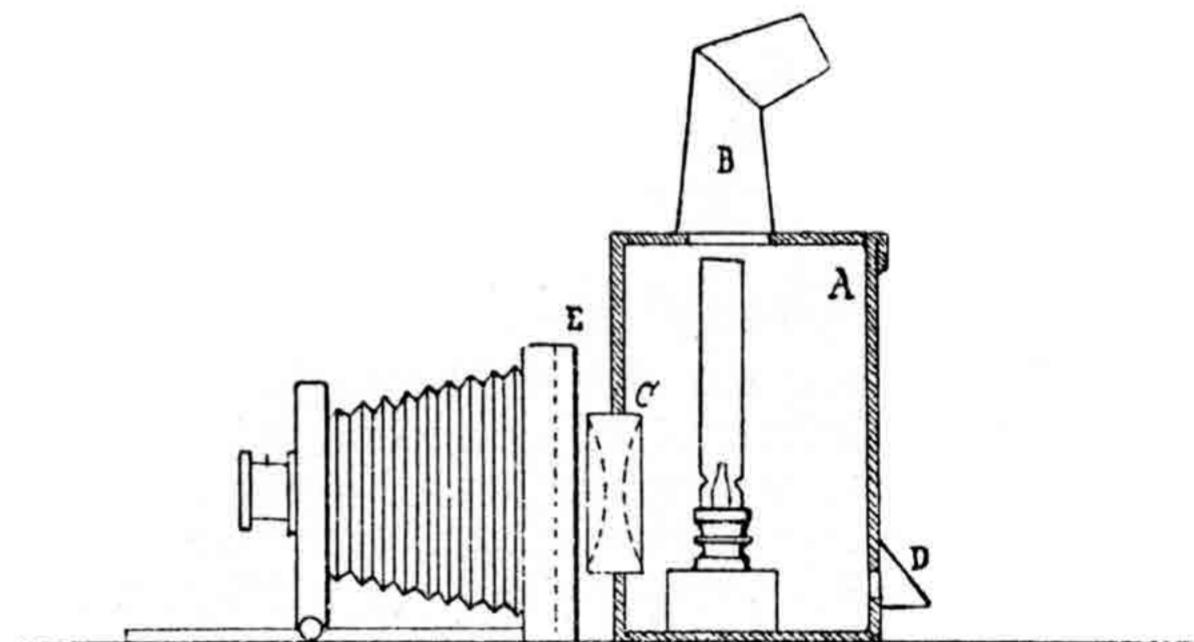

Fig. 93. Einfache Vergrößerungsvorrichtung für künstliches Licht.

Room 16: Clocks and other Devices

Calendar

A clearly defined time for sowing and harvesting, regardless of weather, was very important for agricultural success. Systematic astronomical observations were thus the basis for the agricultural calendar. The oldest calendar came from Egypt and was oriented on the moon and the course of astronomical objects. The Gregorian calendar used throughout the world today was developed toward the end of the 16th century. Two impressive calendars, one from the baroque period and one from the municipal office of Freistadt, complete this collection.

Chronometry - Time Telling

Time has been measured by sunlight for more than six thousand years. The first European clockmakers during the Middle Ages were Christian monks. They needed to use clocks to observe their daily prayer and work schedules. Since the 15th century, the use of clocks

has been used globally to measure time. The indication of the time was first achieved after the invention of the pendulum. In Freistadt, Franz Dräxinger was an important and well-known clockmaker.

Photography

Since the 1870's, many successful photographers have come from Freistadt. Some of the most well-known were Heinrich Melzer and Kaspar Obermayr. Photography produced the first prints: with the invention of the positive-negative method, image reproduction was possible. The size of the finished photos corresponded to the picture format required by the large, bulky cameras. Since 1900, smaller types of film have been developed for the handy cameras used in amateur photography. With smaller film types, the quality of the film and lens needs to be much higher so that the smallest details can be developed.

Stube 17: Ordnung, Sicherheit und Handel

Gerichtsbarkeit

Es wurde zwischen höherer und niederer Gerichtsbarkeit unterschieden. Der gewählte Stadtrichter der Stadt Freistadt übte die niedere Gerichtsbarkeit aus, d. h. er konnte Pranger- oder Gefängnisstrafen verhängen, sein Machtbereich beschränkte sich auf den Freistädter Burgfried. Inhaber der höheren oder Blutgerichtsbarkeit konnten Todesurteile aussprechen und vollziehen. Nach der Verwaltungsreform 1789 übernahmen Juristen die Aufgaben des Stadtrichters. Eine Besonderheit bildet die Scheibe mit dem Freistädter Vagantenlexikon auf dem 1700 Gauernzinken abgebildet sind.

Stadtrecht und Privilegien

Grundlage der Verwaltung einer mittelalterlichen Stadt waren das Stadtrecht und die Wirtschaftspriviliegen. Sie regelten das Zusammenleben der Bürger und Inwohner sowie wirtschaftliche und sicherheitsrechtliche Angelegenheiten. Die regelmäßig abgehaltenen Märkte waren wichtig für die Versorgung der Bevölkerung und für den Geschäftserfolg der Freistädter Handelsherren. Die Feuerlöschordnungen gaben genaue Hinweise für das Verhalten im Brandfall. Streng kontrolliert wurde das Verhandensein von Löschutensilien (Wassereimer, -spritzen und Feuerhaken). Nachtwächter und Stadtwache sorgten für Sicherheit und Ruhe in der Stadt. Zu Marktzeiten wurde die Freyung (Schwertarm) am Rathaus befestigt, das bedeutete, dass in dieser Zeit strengere Gesetze angewendet wurden.

Pokoj č. 17: Pořádek, bezpečnost a obchod

Soudní pravomoc

Rozdíl byl mezi vyššími a nižšími soudy. Zvolený obecný soudce města Freistadt zastával nižší soudu, tedy mohl uložit pranýř, nebo tresty odňatí svobody, jeho sféra vlivu byla omezena na freistadský zámek. Držitelé vyšších soudů mohli vyslovit a vykonávat rozsudky smrti. Po správní reformě v roce 1789 převzali povinnosti právníků městský rychtáři. Zvláštností je okénko s freistadským lexikonom lumpů, na kterém je zobrazeno 1700 tajných grafických znaků darebáků.

Městská práva a privilegia

Základem řízení středověkého města bylo městské právo a

hospodářské privilegia. Bylo regulováno soužití občanů a obyvatelů, a taky ekonomické a bezpečnostní záležitosti. Pravidelně udržované trhy byly důležité pro zásobování obyvatelstva, a pro obchodní úspěch obchodníků města Freistadt. Protipožární předpisy dali přesné instrukce pro chování se v případě požáru. Přísně kontrolovaný byly přítomnosti hasicích zařízení (vědro na vodu, injekce a pohrabáče). Noční hlídka a městské stráže se starala o bezpečnost a klid ve městě. V době trhu byl na radnici připevněn „Freyung“ (dřevěná ruka s mečem), což znamenalo, že v tomto období byly uplatněny přísnější zákony.

Room 17: Safety, Order and Trade

Jurisdiction

First, it had to be determined if a case were to be decided by higher or lower courts. The elected city judge was responsible for deciding cases in the lower court system. His power was limited to sentencing criminals to jail time or administering pillory (a public display of humiliation and/or violent punishment). The death penalty could only be decided by an official of the higher court. After the administrative reform of 1789, degree-holding legal experts took over the duties of the city judge. One interesting fact is that the local lexicon included at least 1700 picture-symbols, each with its own meaning.

Municipal Law and Economic Regulations

The bases for the administration of

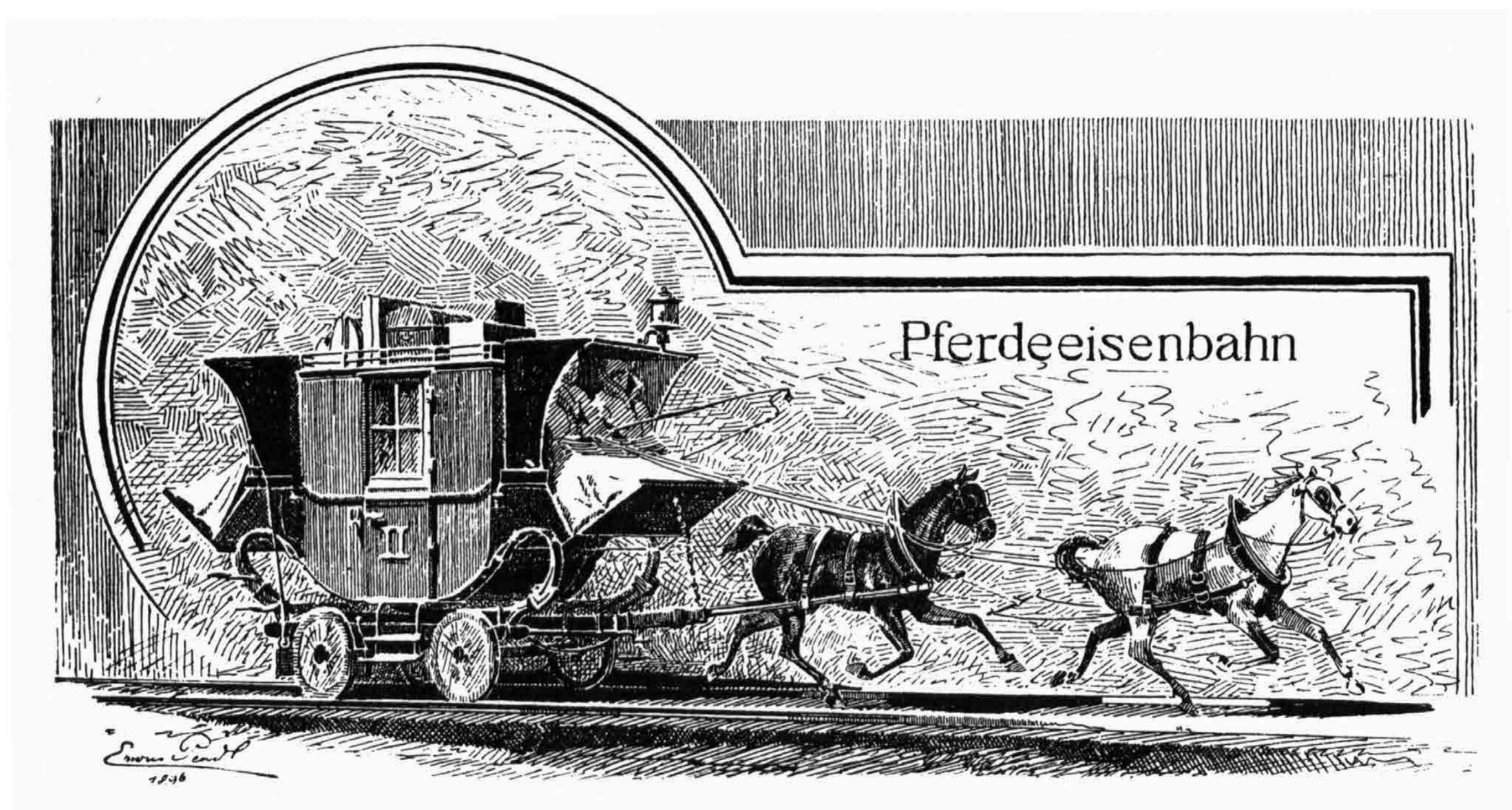
law in a medieval city were municipal law and economic rights. These bases secured the economic and legal rights within the community of citizens. Regular market hours were important for supplying the population and securing trade success for the craftsmen of Freistadt. In case of fire, certain responsibilities were assigned to groups of citizens to ensure that the fire was put out and that stores could not be plundered while the flames were being extinguished. Many provisional supplies like water buckets, water syringes and fire pokers were strictly controlled. Night watchers and city patrols were responsible for the city's security and maintaining peace. During market hours there were armed guards around the town hall to ensure the upholding of the strict laws of the city.

Stube 17: Ordnung, Sicherheit und Handel

Pferdeeisenbahn

Die 1832 eröffnete Pferdeeisenbahn Linz-Budweis (später verlängert nach Gmunden) war die erste Überlandbahn mit etwa 130 km Länge auf dem europäischen Festland, die die europäische Wasserscheide überwunden hat. Sie wurde von den Ingenieuren Gerstner und Schönerer geplant bzw. gebaut. Sie diente hauptsächlich dem Transport von Salz aus dem oberösterreichischen Salzkammergut nach Böhmen. Eine Neuheit stellte der Transport von Personen dar. Es gab drei Wagenklassen, wobei der einzige erhalten gebliebe-

ne 1. Klasse Wagen "Hannibal" im Technischen Museum in Wien ausgestellt ist. Im Dezember 1872 wurde sie durch eine moderne Dampfbahn abgelöst. Die Mittelstation in Kerschbaum ist im Modell dargestellt. Hier gab es die erste Bahnhofsrestaurant der Welt. Eines der imposantesten Überreste der Trasse ist das Kronbachviadukt in der Gemeinde Waldburg.

Pokoj č. 17: Pořádek, bezpečnost a obchod

Koněspřežná dráha (koňka)

Na českém a rakouském území byla dráha České Budějovice – Lincec (později se rozšířila do Gmunden) vybudována v roce 1825, v délce přibližně 130 km. Byla to první veřejná železnice na evropském kontinentě. Byla navržena a postavena inženýry Gerstner a Schönerer. Sloužila především pro přepravu soli z hornorakouské solné komory do Čech. Novinkou byla

přeprava osob. Existovaly tři třídy vagónů. Jediný zachovalý vagón první třídy „Hannibal“, je vystaven v technickém muzeu ve Vídni. V prosinci roku 1872 byla nahrazena moderní parní lokomotivou. Prostřední stanice v Kerschbaumu je v modelu zobrazena. Zde byla první nádražní restaurace na světě. Jedním z nejpůsobivějších zbytků tras je „Kronbach“- viadukt ve městě Waldburg.

Room 17: Safety, Order and Trade

Horse-drawn Railway

The horse-drawn railway that connected Linz and Budweis in 1832 (and later Gmunden) was the first railway of its type that covered a distance of at least 130 kilometers within the European continent. The railway was designed by the engineers Gerstner and Schönerer. It served mainly as a means of transporting salt from Upper Austria to Bohemia. Later it became increasingly popular as a means of transport for travelers as well. There were three classes of wagons on the railway; the only remaining first-class wagon, "Hannibal", is on display in the Vienna Technical Museum. In December of 1872, the system was replaced by a modern railway. The middle-station in Kerschbaum is presented in the model. Here was the first restaurant at the train-station in the world. Th Kronbach Viaduct in the Waldburg community is one of the most impressive remnants of the route.

Stube 18: Vom Morgenstern zur Feuerwaffe

Das Kriegsgefangenenlager

In Freistadt wurde im Herbst 1914 eines der großen Lager für Kriegsgefangene des Ersten Weltkriegs in Oberösterreich errichtet. Es beherbergte bis zu 20.000 Gefangene aus der Ukraine und Italien und umfasste vier Lager mit einer Fläche von 452.000 Quadratmetern. Noch vor Kriegsende im November 1918 wurde das Lager aufgelassen und die Lagerbaracken, Feldbahnen und die elektrischen Anlagen bis 1921 demontiert und verkauft.

Bauernkrieg 1626

Während des Bauernkrieges 1626 wurde die Stadt Freistadt von den Aufständischen belagert und auch eingenommen. Der Krieg endete mit einer vernichtenden Niederlage der Bauern. Die Reformation war gescheitert und die Betreiber der Gegenreformation machten die Bevölkerung "katholisch". Wer damit nicht einverstanden war, musste Stadt und Land verlassen.

Die Jagdausübung

In vorgeschichtlichen Epochen war die Jagdausübung für alle frei, weil sie dem Nahrungserwerb galt. Mit der Bildung von den Herrschaften war die Jagd dem Adel vorbehalten. Die Bauern und Unfreien wurden zwar zu Jagddiensten herangezogen, die Ausübung selbst war ihnen aber bei Androhung schwerer Strafe (Jagddiebstahl, Wilderei) untersagt. Gleichzeitig übernahmen sogenannte Forstbeamte oder durch den Landesherren legitimierte Personen den Schutz, die Pflege sowie die Überwachung des Jagdreviers.

Abb. 42. Ein Reiter schießt seine „Pistole“ ab. In der rechten Hand hält er die brennende Lunte.
(Aus einer mittelalterlichen Handschrift von Jacopo Mariano, 1449)

Pokoj č. 18: Řetězový biják s trny a střelná zbraň

Zajatecký tábor

Jedním z hlavních táborů pro válečné zajatce v Horním Rakousku byl postaven na podzim 1914 ve Freistadtu. Poskytoval přístřeší až pro 20.000 vězňů z Ukrajiny a Itálie, a měl čtyři tábory, o rozloze 452.000 metrů čtverečních. Ještě před koncem války v listopadu 1918, byl tábor uzavřen a v roce 1921 byly baráky a elektrické systémy demontovány a prodány.

Rolnická vzpoura v roce 1626

Během rolnické války v roce 1626, bylo město Freistadt obléženo a dobyto povstalcí. Válka skončila drtivou porážkou rolníků. Reformace selhala a provozovatele proti-

reformace vyžadovali, aby bylo obyvatelstvo „katolické“. Kdo s tím nesouhlasil, musel opustit město a zemi.

Myslivost

V prehistorických dobách byl lov pro všechny zdarma, protože byl důležitý pro živobytí. S tvořením vlády byl lov vyhrazen pro šlechtu. Rolníci a nevolníci byly dokonce použity pro lovecké služby, lovení jim bylo pod hrozbou krutého trestu (lovecké krádeže, pytláctví) zakázáno. Současně převzali tzv. lesní úředníci nebo legitimizované osoby ochranu, péči a dohled nad tímto honebním revírem.

Room 18: From Flails to Firearms

The Prisoner-of-War Camp

In Autumn of 1914 one of Upper Austria's largest POW Camps of World War I was built in Freistadt. The camp held up to 20,000 prisoners from the Ukraine and Italy and covered an area of 452,000 square meters. Before the end of the war in November 1918, the camp was abandoned and the barracks, railways, and electronics were all demolished or sold by 1921.

Peasants' Revolt of 1626

During the Peasants' Revolt of 1626, Freistadt was attacked and occupied by the insurgents. The war ended with a devastating loss for the peasants. The Reformati-

on had failed and the leaders of the Counterreformation made the population Catholic. Anyone who did not accept this fate had to abandon the city and leave the country.

Hunting

In prehistoric times, hunting was done freely by everyone. With the development of gentrified social classes, hunting was reserved for the nobility. Peasants were called upon for hunting service, but peasants who hunted on their own would be severely punished. At the same time, so-called "forest officers" or protection officers recognized by sovereigns took charge of supervising the hunting grounds.

Stube 19: Türmerstube

Der Türmer

Als Türmer wurde im Mittelalter der Wächter bezeichnet, der von einem Turm aus die Stadt oder Burg vor Gefahren warnte. Neben der Türmerstube im Bergfried gab es auch eine solche am Kirchturm. Der Türmer oder Turner von Freistadt war eine Vertrauensperson, der in luftiger Höhe seine verantwortungsvolle Arbeit verrichten musste. Die Bürger der Stadt brachten dem Türmer großes Vertrauen entgegen, den der musste zu jeder Tages- und Nachtzeit die Freistädter vor Feindes- und Feuersgefahr warnen.

Die Türmerstube

Das Steinmauerwerk, wie es in der Türmerstube zu sehen ist, war vor der Adaptierung in allen Stockwerken des Turmes zu sehen. In der Ecke befindet sich die offene Feuerstelle und daneben eine einfache Möblierung. Alle Bedürfnisse des Lebens mussten auf 35 Meter Höhe heraufgebracht werden. Der Turm konnte im Inneren nur auf Leitern bestiegen werden, die die verschiedenen Gesimse verbunden haben. Es gab keine Stockwerkseinteilung, der Turm war hohl. Be merkenswert ist daher auch der Abtritt, die mittelalterliche Abortanlage.

Rundgang auf dem Söller

Der Bergfried des Freistädter Schlosses besitzt einen umlaufenden Söller, der ursprünglich vom Türmer zur Überwachung der Stadt und der Umgebung begangen wurde. Heute genießen wir von hier eine weiten Ausblick über den Talkessel von Freistadt, über Stadt und Land. Der Blick reicht im Süden bis zur Kirchturmspitze der Neumarkter Kirche und im Westen bis zur Kirche von St. Peter bei Freistadt. Gut erkennen kann man von hier auch die einzelnen Phasen der Stadtentwicklung: die alten Vororte, wie die Linzer Vorstadt und die Schmiedgasse, die Hafnerzeile und den Graben. Die Neubauten aus dem 20. Jahrhundert erstrecken sich Richtung Bockau und Richtung Bahnhof. Sehr schön ist die Kessellage der Stadt von diesem erhöhten Standpunkt zu erkennen.

Pokoj č. 19: Věžní místnost

Strážce věží

Jako „Türmer“ byl ve středověku nazýván hlídač, který varoval z věže města nebo hradu před nebezpečím. Kromě věžového pokoje na „Bergfriedu“, byl také takový pokoj na kostelní věži. Hlídač Freistadtu byl důvěryhodný člověk, který musel provádět svou odpovědnou práci ve vysokých nadmořských výškách. Občané města měli k hlídači velkou důvěru, protože musel ve dne, nebo v noci každého varovat před nepřítelem a požárem.

Věžní místnost

Kamenné zdivo, jak lze vidět ve věžní místnosti, bylo vidět před úpravou ve všech patrech věže. V rohu je otevřený oheň a vedle jednoduché vybavení. Všechny životní potřeby bylo zapotřebné vynést až do výšky 35 metrů. Uvnitř věže se dalo vylézt na horu jen za pomo-

ci jednoduchého řebříčku, který spájel různé římsy. Neexistovalo žádné rozdělení do patér, věž byla dutá. Velmi pozoruhodný je rovněž středověký záchod.

Prohlídka na balkoně

Freistadský hrad má rotující balkon, který původně sloužil pro sledování města a okolí. Dnes si zde můžeme vychutnat panoramatický výhled přes údolí Freistadtu, přes město a zemi. Pohled sahá na jihu až k věži kostela v Neumarktu a na západě, ke kostelu svatého Petra u Freistadtu. Odtud můžete jasně vidět jednotlivé etapy rozvoje města: staré předměstí, jako linecké předměstí a Schmiedgasse, Hafnerzeile a příkopu. Nové budovy 20.-ho století se šíří směrem k „Bockau“- sídliště a směrem k nádraží.

Room 19: “Türmer“ Room

The „Türmer“

The „Türmer“ was a medieval guard who watched from a city or fortress tower and warned the city of danger. Next to the Türmer's room in the keep, there was also a church tower. The Türmer of Freistadt was a trustworthy person who had to perform his job high up in the tower. The citizens of the town had great trust in the Türmer because both day and night he was responsible for warning the people of fires or enemies.

The Türmer-Room

The stonework of the wall can be seen throughout the different sections of the tower. In the corner is a fireplace and simple furniture. Everything the Türmer needed had to be brought up to his 35-meter-high quarters. The tower could only be climbed by ladders that had been fitted to rock ledges inside the tower. The tower was not divided into stories or levels; instead, the

tower was hollow. The medieval privy is also noteworthy.

Tour of the Attic

The keep of the castle in Freistadt has a rounded attic that was originally used by the Türmer to watch over the town. Today, we can enjoy the view over the town, valley, and hills around Freistadt. The view to the south reaches the top of the church-tower in Neumarkt; to the west, the church of St. Peter can be seen. The different phases of the town's development can also be observed from this height: the old suburbs, such as the Linzer-surburb and the Schmiedgasse Alley, the “Hafnerzeile” (“stone-builder's row”), and the graveyard. The new 20th century houses extend toward the direction of Bockau and toward the train station. From this elevated point of view, the layout of the valley and the hills surrounding Freistadt can be seen clearly.

Stube 20: Schützenwesen und Bürgerkorps

Mit der Durchsetzung der Feuerwaffen im 16. Jahrhundert wurde auch das Schießen auf Schützenscheiben zu Übungszwecken und als gesellschaftliches Ereignis eingeführt. Die Freistädter Scheiben, die ältesten stammen aus dem 18. Jahrhundert, sind wichtigen Quellen der Gesellschafts- und Stadtgeschichte. Die Motive auf den Scheiben haben sehr starken lokalen Bezug und erzählen von den kleinen Schwächen der Bewohner. Auch Stadtansichten oder Bilder von Festen und Feiern wurden abgebildet. In Freistadt entstand die Schützengesellschaft um 1455.

Bürgerkorps Freistadt

Das Bürgerkorps Freistadt diente seit der Gründung der Stadt zur Verteidigung und zum Schutz der Bewohner und auch der Kaufleute. Dieser Traditionsverein existiert heute noch und zählt zu den ältesten Stadtwehren in Oberösterreich. Daneben übernahm das Korps auch repräsentative Funktionen. Während des Ersten Weltkrieges wurden Mitglieder der Garde, die keinen Kriegsdienst zu leisten hatten, zum Bewachen von Brücken, Eisenbahnanlagen, Wasserreservoirs und dem Kriegsgefangenenlager Freistadt herangezogen.

Pokoj č. 20: Občanský sbory a střelectví

Díky uplatnění střelných zbraní v 16. století, byla zavedena také střelba na terče, za účelem přípravy a výcviku, ale taky jako společenská událost. Freistadské střelní terče, nejstarší pocházejí z 18 -ho století, jsou důležitým zdrojem sociální a městské historie. Motivy na terčech mají velmi silné lokální pripojení a vyprávějí o malých slabostech obyvatelů. Také byli zobrazeni pohledy na město a obrázky oslav a večírků. Ve Freistadtu vznikly střelné kluby přibližně v roce 1455.

Občanský sbor Freistadtu

Občanský sbor Freistadtu sloužil od založení města na obranu a ochranu obyvatelů a obchodníků. Tento tradiční klub ještě stále existuje a patří mezi nejstarší ochranné sbory v Horním Rakousku. Kromě toho převzal sbor také reprezentativní funkce. Během první světové války byly členové gardy, kteří nevykonávali žádnou vojenskou službu, použity k ochraně mostů, železnic, vodních nádrží a zajateckého tábora ve Freistadtu.

Room 20: The Citizens' Corps and Defense

With the distribution of firearms in the 16th century, target-practice shooting was also introduced as a social event. Some of these targets, the oldest from the 18th century, have been preserved and are important artifacts documenting the history of the town. The motifs of the targets have strong local references and show the weaknesses of the inhabitants. Images of town festivals and celebrations were also depicted. The Shooting Society of Freistadt was started in 1455.

Citizens' Corps

The Citizens' Corps of Freistadt served to defend the inhabitants and merchants. This traditional club still exists today and is one of the oldest town militias in Upper Austria. The corps also undertook other responsibilities; during World War I, the members of the guard that had no military service duties to perform were called upon to watch over bridges, railways, water reservoirs, and Freistadt's prisoner-of-war camp.